

To Whom the Land?

RASHI

(14) אל תונו - זו אונאת ממון: (17) ולא תונו איש את עמיתו - כאן הזהיר על אונאת דברים, שלא יקניט איש את חברו לא ישיאנו עצה שאינה הוגנת לו לפי דרכו והנאתו של יועץ. ואם תאמר, מי יודע אם נתכוונתי לרעה? לכך נאמר ויראת מאלוהיך, היודע מחשבות הוא יודע. כל דבר המסור ללב, שאין מכיר אלא מי שהמחשבה בלבו, נאמר בו ויראת מאלוהיך: (19) ונתנה הארץ וגו' וישבתם לבטח עליה - שלא תדאגו משנת בצורת: ואכלתם לשבע - אף בתוך המעיים תהא בו ברכה: (20) ולא נאסף - אל הבית: את תבואתנו - כגון יין ופירות האילן וספיחין הבאים מאליהם: (23) והארץ לא תמכר - ליתן לאו על חזרת שדות לבעלים ביובל, שלא יהא הלוקח כובשה: לצמתת - לפסיקה, למכירה פסוקה עולמית: כי לי הארץ - אל תרע עינך בה שאינה שלך: (25) כי ימוך אחיך ומכר - מלמד שאין אדם רשאי למכור שדהו אלא מחמת דוחק עוני: מאחזתו - ולא כולה. למד דרך ארץ שישיר שדה לעצמו: וגאל את ממכר אחיו - ואין הלוקח יכול לעכב: (26) ואיש כי לא יהיה לו גאל - וכי יש לך אדם בישראל שאין לו גואלים, אלא גואל שיוכל לגאול ממכרו: (27) וחשב את שני ממכרו - כמה שנים היו עד היובל, כך וכך. ובכמה מכרתיה לך בכך וכך. עתיד היית להחזירה ביובל, נמצאת קונה מספר התבואות כפי חשבון של כל שנה. אכלת אותה שלוש שנים או ארבע הוצא את דמיהן מן החשבון וטול את השאר, וזהו והשיב את העדף - בדמי המיקח על האכילה שאכלה, ויתנם ללוקח: לאיש אשר מכר לו - המוכר הזה שבא לגאלה:

Vayikra 25.14-28

14 וְכִי־תִמְכְּרוּ מִמִּכְרֵי לְעַמִּיתְךָ אֹהֶל קִנְיָה מִיַּד לְעַמִּיתְךָ אֶל־תֹּנוּ אִישׁ אֶת־אֻזְוֹ: 15 בְּמִסְפַּר שָׁנִים אֲזָר הַיּוֹבֵל תִּקְנֶה מֵאֵת לְעַמִּיתְךָ בְּמִסְפַּר שָׁנֵי־תְבוּאֹת יִמְכַר־לְךָ: 16 לְפָנַי | רַב הַשָּׁנִים תִּרְבֶּה מִקְנֵתוֹ וּלְפָנַי מְעַט הַשָּׁנִים תִּמְעִיט מִקְנֵתוֹ כִּי מִסְפַּר תְּבוּאֹת הוּא מִכַּר לְךָ: 17 וְלֹא תֹנוּ אִישׁ אֶת־עַמִּיתוֹ וְיִרְאֵת מֵאֱלֹהֶיךָ כִּי אֲנִי ד' אֱלֹהֵיכֶם: 18 וְעַשִׂיתֶם אֶת־זִקְוֹתַי וְאֶת־מִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ וְעַשִׂיתֶם אֹתָם וְיִשְׁבַּתֶּם עַל־הָאָרֶץ לְבַטָּח: 19 וְנִתְּנָה הָאָרֶץ פְּרִיָּה וְאָכַלְתֶּם לְשֹׁבַע וְיִשְׁבַּתֶּם לְבַטָּח עָלֶיהָ: 20 וְכִי תֹאמְרוּ מֵה־זֶּאֱכָל בְּשָׂנָה הַשְּׂבִיעֵת הֵן לֹא נִזְרַע וְלֹא נֶאֱסַף אֶת־תְּבוּאֹתָנוּ: 21 וְזִוִּיתִי אֶת־בְּרַכְתִּי לָכֶם בְּשָׂנָה הַשְּׁשִׁיית וְעַשִׂית אֶת־הַתְּבוּאָה לְשֹׁלֵשׁ הַשָּׁנִים: 22 וְזָרַעְתֶּם אֶת הַשָּׂנָה הַשְּׁמִינִית וְאָכַלְתֶּם מִן־הַתְּבוּאָה יֶשֶׁן עַד | הַשָּׂנָה הַתְּשִׁיעֵת עַד־בּוֹא תְּבוּאֹתָהּ תֹאכְלוּ יֶשֶׁן: 23 וְהָאָרֶץ לֹא תִמְכַר לְצַמְתֹּת כִּי־לִי הָאָרֶץ כִּי־גֵרִים וְתוֹשָׁבִים אַתֶּם עַמִּדִּי: 24 וּבְכָל אֶרֶץ אֲזִוְתְכֶם אֲאָלֶה תִתְּנוּ לְאֶרֶץ: ס 25 כִּי־יִמוֹךְ אֲזִוְךָ וּמִכַּר מֵאֲזִוְתוֹ וּבֹא גֹאֲלוֹ תִקְרַב אֵלָיו וְגֹאֵל אֶת מִמְכָּר אֻזְוֹ: 26 וְאִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה־לוֹ גֹאֵל וְהִשְׁלִיגָה יָדוֹ וּמָצָא כְּדִי גֹאֲלָתוֹ: 27 וְזָשַׁב אֶת־שָׁנֵי מִמְכָּרוֹ וְהָשִׁיב אֶת־הָעֶדְף לְאִישׁ אֲשֶׁר מִכַּר־לוֹ וְשָׁב לְאֲזִוְתוֹ: 28 וְאִם לֹא־מָצָאָה יָדוֹ הִי הָשִׁיב לוֹ וְהָיָה מִמְכָּרוֹ בְּיַד הַקִּנְיָה אֹתוֹ עַד שְׁנַת הַיּוֹבֵל וְיָצָא בִּיבֹל וְשָׁב לְאֲזִוְתוֹ.

14. And if you sell something to your neighbor, or buy something from your neighbor's hand, you shall not defraud one another; 15. According to the number of years after the jubilee you shall buy from your neighbor, and according to the number of years of the fruits he shall sell to you; 16. According to the multitude of years you shall increase its price, and if the years are few, you shall accordingly diminish its price; for according to the number of the years of the fruits does he sell to you. 17. You shall not therefore defraud one another; but you shall fear your God; for I am the Lord your God. 18. Therefore you shall do my statutes, and keep my judgments, and do them; and you shall dwell in the land in safety. 19. And the land shall yield her fruit, and you shall eat your fill, and dwell in it in safety. 20. And if you shall say, What shall we eat the seventh year? behold, we shall not sow, nor gather in our produce; 21. Then I will command my blessing upon you in the sixth year, and it shall bring forth fruit for three years. 22. And you shall sow the eighth year, and eat still of old fruit until the ninth year; until its fruits come in you shall eat of the old store. 23. The land shall not be sold forever; for the land is mine; for you are strangers and sojourners with me. 24. And in all the land of your possession you shall grant a redemption for the land. 25. If your brother becomes poor, and has sold away some of his possession, and if any of his kin comes to redeem it, then shall he redeem that which his brother sold. 26. And if the man have none to redeem it, and himself is able to redeem it; 27. Then let him count the years since he sold it, and restore the overpayment to the man to whom he sold it; that he may return to his possession. 28. But if he is not able to restore it to him, then that which is sold shall remain in the hand of him who has bought it until the year of jubilee; and in the jubilee it shall be released, and he shall return to his possession.